

CÁCH LÀM BÀI VĂN THUYẾT MINH-phần 14

Thuyết minh về Hưng Đạo Vương

Trần Quốc Tuấn

Ngô Sĩ Liên là sử quan xuất sắc đời Lê, góp phần chủ yếu trong việc sưu tầm, bổ sung và soạn thảo Đại Việt sử ký toàn thư - bộ quốc sử đầu tiên của Việt Nam còn được giữ lại nguyên vẹn cho tới ngày nay, đây là một tác phẩm lịch sử nhưng đậm chất văn học trung đại.

Ngô Sĩ Liên chưa rõ năm sinh-mất người làng Trúc Lý ,huyện Chương Đức nay là huyện Chương Mỹ tỉnh Hà Tây.Ông đỗ tiến sĩ năm 1442,dưới triều Lê Thái Tông,được cử vào Viện Hàn Lâm ,đền đời Lê Thánh Tông ông giữ chức Hữu Thị Lang bộ lễ ,Triều

Liệt đại phu kiêm Tư Nghiệp Quốc Tử Giám.Tu soạn Quốc sử giám Ông vâng lệnh Lê Thánh Tông biên soạn bộ đại việt sử ký toàn thư.

Đại Việt sử ký toàn thư là cuốn sách lớn chép về các sự kiện lịch sử nước Việt Nam,được Ngô Sĩ Liên, một nhà sử học thời Lê Thánh Tông viết với sự tham khảo và sao chép lại một phần từ các cuốn Đại Việt sử ký của Lê Văn Hưu thời nhà Trần và Đại Việt sử ký tục biên của Phan Phu Tiên (thời nhà Lê nhưng trước Ngô Sĩ Liên) và được các nhà sử học khác như Vũ Quỳnh, Lê Tung, Phạm Công Trứ, Lê Hy v.v.. hiệu chỉnh và bổ sung thêm sau này. Tên gọi chính thức của cuốn sách này do Ngô Sĩ Liên đặt,tác phẩm vừa thể hiện tinh thần dân tộc mạnh mẽ vừa có giá trị sử học,vừa có giá trị văn học.

Qua các sự kiện về cuộc đời Trần Quốc Tuấn bài viết khắc họa chân dung nhân vật lịch sử HDDVTQ Tuấn ,nêu cao phẩm chất TQT là một con người trung quân ái quốc,tài năng mưu lược,đức

dộ lớn lao..

Lòng trung với vua của TQT thể hiện ở tinh thần yêu nước sâu sắc và ý thức trách nhiệm công dân đối với đất nước phẩm chất trung quân của ông thể hiện ngay từ đầu đoạn trích.

Một hôm ông ốm nặng ,vua đến thăm hỏi ông về kế sách giữ nước,Trần Quốc Tuấn lần lượt trình bày với vua về những sách lược uyển chuyển,binh pháp linh hoạt,khả năng dùng người tài giỏi,phải tùy thời mà tạo thế:”Ngày xưa Triệu Vũ dựng nước vua Hán cho quân đánh nhân dân làm kế thanh dã,Đời Đinh,lê dùng người tài giỏi đất phương nam mới mạnh mà phương bắc thì suy yếu.Trên dưới một dạ,lòng dân không lìa.Vua Lí mở nền,nhà Tống xâm phạm địa giới ,dùng Lý Thường Kiệt đánh Khâm,Liêm đến tận Mai Lĩnh là vì có thế,vua tôi đồng tâm,anh em hòa mục,cả nước nhà góp sức,giặc phải bị bắt”,và phải biết:”Khoan thư sức dân”đấy chính là thượng sách giữ nước.

Lòng trung nghĩa và giữ tiết bē tôi của TQT,được đặt trong những

hoàn cảnh có thử thách giữa cha ông và Trần Thái Tông:”Lúc mới sinh ra, có một thầy tướng xem cho và bảo: '[Người này] ngày sau có thể cứu nước giúp đời'."Khi lớn lên, ông có dung mạo khôi ngô, thông minh hơn người, đọc thông hiểu rộng, có tài văn võ. An Sinh vương Trần Liễu trước đây vốn có hiềm khích với Chiêu Lăng (tức vua Trần Thái Tông - Trần Cảnh), mang lòng hậm hực, tìm khắp những người tài nghệ để dạy Trần Quốc Tuấn. Lúc sắp mất, An Sinh Vương cầm tay Trần Quốc Tuấn, trăng trối rằng: "Con không vì cha lấy được thiên hạ, thì cha chết dưới suối vàng cũng không nhắm mắt được". Do An Sinh vương Trần Liễu lấy người chị của công chúa Lý Chiêu Hoàng là Thuận Thiên công chúa, còn Trần Cảnh cưới Lý Chiêu Hoàng khi bà mới 7 tuổi. Sau này Lý Chiêu Hoàng không có con nên năm 1237, Trần Thủ Độ bắt vợ của Trần Liễu lúc ấy có thai ba tháng về làm vợ Trần Cảnh (chị thay cho em). Chính vì lẽ đó mà Trần Liễu oán giận Trần Cảnh. Quốc Tuấn ghi điều đó trong lòng, nhưng không cho là phải”

Đến khi vận nước trong tay, nắm vững binh quyền ông nhớ đến lời cha dặn, nhưng TQT đã đặt trung hiếu lên trên thù nhà, ông thử đem chuyện của mình để thử lòng 2 người gia nô và 2 người con: "Đến khi vận nước lung lay, quyền quân quyền nước đều do ở mình, ông đem lời cha trần trời để dò ý hai gia nô thân tín là Dã Tượng và Yết Kiêu. Hai người gia nô bẩm rằng: "Làm kẻ ấy tuy được phú quý một thời nhưng để lại tiếng xấu ngàn năm. Nay Đại Vương há chẳng đủ phú và quý hay sao? Chúng tôi thề xin chết già làm gia nô, chứ không muốn làm quan mà không có trung hiếu, chỉ xin lấy người làm thịt dê là Duyệt làm thầy mà thôi, Quốc Tuấn cảm phục đến khóc, khen ngợi hai người. Một hôm Quốc Tuấn vờ hỏi con ông là Hưng Vũ vương Trần Quốc Hiến: "Người xưa có cả thiên hạ để truyền cho con cháu, con nghĩ thế nào?"

Hưng Vũ vương Trần Quốc Hiến thưa: "Dẫu khác họ cũng không nên, hưởng chi là cùng một họ!"

Trần Quốc Tuấn ngẫm cho là phải. Lại một hôm Trần Quốc Tuấn

đem chuyện ấy hỏi người con thứ là Hưng Nhượng vương Trần Quốc Tảng. Trần Quốc Tảng tiến lên thưa: "Tống Thái Tổ vốn là một ông lão làm ruộng, đã thừa cơ dấy vận nên có được thiên hạ.

Trần Quốc Tuấn rút gươm mắng: "Tên loạn thần là từ đứa con bất hiếu mà ra" và định giết Quốc Tảng, Hưng Vũ vương hay tin, vội chạy tới khóc lóc xin chịu tội thay, Quốc Tuấn mới tha."

Sau đó, ông dặn Hưng Vũ vương: "Sau khi ta chết, hãy nắp quan tài đã rồi mới cho Quốc Tảng vào viếng.Chính điều này càng làm tôn lên tấm lòng trung nghĩa của ông.

Bản thân ông dù được vua trao quyền phong tước cho người khác,nhưng ông không một lần nào phong tước .Đấy là giữ tiết bề tôi.

Đi đôi với lòng trung nghĩa,TQT còn là một vị tướng anh hùng tài ba với tài thao lược,đức độ lớn lao qua cách ông trình bày với vua

về thời thế tượng quan ta địch, sức mạnh của địch, đối sách của ta, tin vào sức mạnh của dân. nhìn xa trông rộng. khi Thánh tông bảo: "Thế giặc như vậy, ta phải hàng thôi". Trần Quốc Tuấn trả lời: "Bệ hạ chém đầu tôi trước rồi hãy hàng" Vì thế, đời Trưng Hưng, lập nên công nghiệp hiếm có. Tiếng vang đến phương bắc, chúng thường gọi ông là An Nam Hưng Đạo Vương mà không dám gọi thẳng tên. Sau khi mất rồi, các châu huyện ở Lạng Giang hễ có tai nạn bệnh dịch, nhiều người cầu đảo ông. Còn có lời đồn rằng, mỗi khi đất nước có giặc vào cướp, đến lễ ở đền ông, hễ tráp đựng kiếm có tiếng kêu thì thế nào cũng thắng lớn

Trần Quốc Tuấn từng soạn các sách như Binh gia diệu lý yếu lược (quen gọi là Binh thư yếu lược) và Vạn ---- tông bí truyền thư để dạy các tỳ tướng, dụ họ bằng bài Hịch tướng sĩ. Trần Quốc Tuấn từng soạn sách để khích lệ tướng sĩ dưới quyền

Ông còn là một nguo trông rộng, lo cả việc hậu sự sau khi ông mất, ông dặn con rằng: "Ta chết thì phải hỏa táng, lấy vật tròn

đựng xương, bí mật chôn trong vườn An Lạc, rồi san đất và trồng cây như cũ, để người đời không biết chỗ nào, lại phải làm sao cho mau phục". Chính vì đức tính tốt đẹp này mà ông đã được nhiều người sùng kính và gọi là Đức Thánh Trần.

Về nghệ thuật bài văn đã khắc họa được nhân vật lịch sử sắc nét và sống động. Nhân Vật TQT được xây dựng trong nhiều mối quan hệ: Vua-tôi, với dân, với tướng sĩ ,giữa cha-con, ông đã đặt nhân vật trong những tình huống có thử thách, mâu thuẫn như: mâu thuẫn giữa lòng trung hiếu ,tình huống giặc kéo sang nhà vua thử lòng TQT...đã góp phần làm nổi bật những phẩm chất cao quý của TQT.

Về nghệ thuật kể chuyện :Tác giả đã kể chuyện theo trình tự thời gian ,không đơn điệu:Đầu tiên đoạn trích nêu lên sự kiện TQt bị ốm nặng rồi từ đó ngược dòng thời gian kể về chuyện TQT và những công lao của ông.Cách kể chuyện một cách mạch lạc ,khúc chiết làm nổi bật chân dung nhân vật,đưa nhiều chi tiết đặc

sắc.chọn lọc làm đề tài ấn tượng sâu đậm đạt hiệu quả cao.

Vớ nghệ thuật kể chuyện của mình tác giả đã khắc họa đậm nét TQT là một vị anh hùng cứu nước vĩ đại ,là một nhà quân sự tài ba lỗi lạc ,đã khắc sâu vào trong lòng của mỗi người dân Việt nam.